Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: „Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 76. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го КВІТНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 24, 1985 No. 76 VOL. XCII.

УКРАЇНСЬКА ДИВІЗІЯ ПІД ОБСТРІЛОМ КАНАДСЬКОЇ ПРЕСИ

Торонто. — Місцевий щоденник „Глоб енд Мейл" з датою 12-го квітня ц.р. помістив обширну статтю пера Джока Фергусона про питання, яке тепер не сходить зі сторінок чужинецької преси — закиди коляборації українців з німцями. У статті під заголовком „Українські ветерани вичікують допитів" є зацитовані розмови із священиком української католицької церкви св. Марії в Торонто о. Мироном Стасівом, що сам був членом I-ої Дивізії УНА, з проф. Петром Потічним, проф. Любомиром Луцюком, як також з жидом з Монтреалю Сімоном Швайцером та його братом.

Автор статті покликається багато на архівні польські, совєтські, німецькі матеріяли, як також на книжку Г.П.Тейлора про „Ваффен СС" в англійській мові.

Дж. Фергусон розглядає всі „за і проти" членів Української Дивізії, приїзд яких до Канади і пов'язання з воєнними злочинами буде тепер під розглядом комісії для справ воєнних злочинців, яку провадить прокуратор Жуль Дешен з Верховного суду в Квебеку. Автор статті інформує, що ветерани Української Дивізії заангажували адвоката Клей Повера заступати їхню справу перед комісією Дешена.

Стаття прикрашена афішом, який був відомий в часах набору до Української Дивізії зі закликом вступати в ряди Дивізії для боротьби з большевизмом.

Автор статті старається подавати свої аргументи доволі обережно, але вже ж таки ця стаття тільки доповнює цю хвилю вісток, статтей і інших інсинуацій, які мають на цілі захитати добре ім'я українців, що прибули до ЗСА і Канади після Другої світової війни.

Д-р Т. Приймак і д-р Т. Мацьків отримали нагороди УІТ

Кент, Огайо. (ПС УІТ). — Жюрі Українського Історичного Товариства у складі проф. д-р Любомир Винар, голова, проф. д-р Олександер Оглоблин і проф. д-р Орест Субтельний проголосили вислід і нагороди у зв'язку із Другим науковим конкурсом УІТ таким історикам:

• Першу нагороду в сумі 1,000 дол. признано проф. д-рові Томі Приймакові за монографію п. н. Hrushevsky. A Political Biography („Грушевський: політична біографія"). Це є перша обширна студія в англійській мові політичної діяльности Михайла Грушевського.

• Другу нагороду в сумі 500 дол. признано проф. д-рові Теодорові Мацькову за англомовну видруковану працю п. н. English Reports on Mazepa, 1687-1709, („Англійські донесення про Мазепу, 1687-1709"). Автор подає досі найповнішу аналізу англійських тогочасних джерел до гетьманування Івана Мазепи.

Фундатором Другого наукового конкурсу УІТ є Літературний Фонд ім. Івана Франка в Чикаго.

Роздача нагород відбудеться осінню 1985 року в Чикаго під час спеціяльної імпрези для відзначення 20-ліття Українського Історичного Товариства, яку влаштовує Літературний Фонд ім. Івана Франка і Українське Наукове Товариство у співпраці з іншими науковими і громадськими установами.

ЖИВА ГАЗЕТА В ІРВІНГТОНІ

Ірвінгтон, Н. Дж. — Заходами 28-го Відділу Союзу Українок Америки тут в неділю, 5-го травня ц.р., о год. 4-ій по полудні в приміщенні Українського Народного Дому, при 140 Проспект авеню, відбудеться жива газета. Участь братимуть: ред. Ольга Кузьмович — „Куди йде молоде українське покоління"; і Архимандрит Віктор Поспішил — „Мої березневі зустрічі в Ливані з східніми католицькими патріярхами". Після програми — напитки і солодке; добровільні датки 5 долярів.

ХОР „ЧАЙКА" З АВСТРАЛІЇ КОНЦЕРТУВАТИМЕ В ЗСА

УНС СПОНЗОРУЄ ТУРНЕ ХОРУ

Джерзі Сиџі, Н. Дж. — З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що хор „Чайка", що існує вже 35 років при Українській Громаді Вікторії в Австралії плянує поїздку по більших містах ЗСА і Канади осінню цього року.

Це турне 35-членного хору та танцювальної групи „Веселка" при Об'єднаних Українських Громадах Сиднею спонзорує Український Народний Союз.

Як досі устійнено, концерти розпічнуться першим виступом в Едмонтоні у дні 29-го вересня 1985 року, наступного дня хор гостюватиме з концертом у Вінніпегу, 22-го вересня у Мінеаполісі, 25-го у Чикаго, 28-го у Детройті, 29-го у Клівленді. Відтак черговий концерт плянований на день 2-го жовтня у Філядельфії, 5-го жовтня в Ню Йорку, 6-го жовтня у Рочестері і 11-го жовтня в Торонто.

Турне закінчиться концертом в Лос Анджелесі 13-го жовтня 1985 року.

Як згадано, патронат над тими першими відвідинами українського хору і танцювальної групи з Австралії перебрав Український Народний Союз, щоб тим підкреслити душевне та культурне об'єднання усіх українських поселенців у вільному світі. Саме Екзекутива УНС поробила вже усі необхідні приготування до приїзду хору, а концерти в поодиноких містах ЗСА і Канади будуть організувати Окружні Комітети УНС, при допомозі інших місцевих українських організацій.

В цей спосіб можна сподіватися, що українських хористів та танцюристів з Австралії будуть приймати на терені ЗСА так гостинно і тепло, як приймають звичайно відвідувачів з американського терену в Австралії, чи Европі. Головою хору „Чайка" є Ярослав Кутний, адміністратором є Петро Кардаш, диригентом є Степан Корінь.

Менор коледж влаштовує зустріч з нагоди появи книжки

Дженкінтавн, Па. — В Менор Джуніор коледжі відбудеться в неділю, 28-го квітня ц.р., о год. 2-ій по полудні гостинна зустріч з нагоди появи двомовної книжки Тані Дяків-О'Нілл під наголовком „Українські стібн". Зустріч відбудеться в приміщенні Студійного Осередку Української Культури на кемпусі Менору.

Вступ на гостину вільний і відкритий для всіх, хто зацікавлений. Авторка буде присутня і підписуватиме книжку, яку можна буде набути під час зустрічі.

Зустріч подумана на те, щоб представити авторку і книжку — найбільш точну книжку, яка охоплює всі техніки української вишивки. Авторка докладно прослідила вишивку в українських музейних збірках кількох установ і багатьох приватних колекціях. Вона вчила курси вишивання у Філядельфії, а особливо цілорічний курс на тему техніки української вишивки, який спонзорувала і провадила філядельфійська Окружна Управа Союзу Українок Америки.

У книжці вжито декілька знімок зроблених із стариних експонатів збірки СОУК. Т. О'Нілл подарує декілька копій своєї книжки для дослідної бібліотеки СОУК та бібліотеки Менору.

Польський уряд продовжує нападати на Церкву

Варшава, Польща. — Пресове агентство ПАП виступило зі статтею „Колючий дріт і національний прапор", в якій різко критикує Польську Католицьку Церкву. Статтю передрукували всі великі газети Польщі.

У статті сказано, що під час Великодніх свят польська Церква провокувала народ на антиурядові виступи. „У десятках костьолів Варшави, Вроцлава, Познаня та інших міст зображення Ісуса Христа було „прикрашено" колючим дротом, порожніми пляшками з горілки і значками забороненої профспілки „Солідарність", — говориться у статті.

Польське пресове агентство підкреслює, що використовуючи ці деталі „оформлення", священики хотіли нав'язати полякам думку про те, що польська нація нині знаходиться в такому ж становищі, в якому вона була під час нацистської окупації в 1939-45 роках. Порожні пляшки з горілки символізують мовчазний протест поляків, які після совєтської окупації почали з відчаю пити, а колючий дріт — пута, якими спутаний народ.

З'ЇЗД УПТ

Філядельфія. — В суботу, 4-го травня ц.р., в залі української католицької парафії церкви св. Архистратига Михаїла, при 1013 Факс Чейс ровд в Дженкінтавні, Па. відбудеться Крайовий З'їзд делегатів Українського Патріярхального Товариства. Початок о год. 9-ій рано — реєстрація, о год. 10-ій відкриття З'їзду. Цього самого дня відбудеться святочне відзначення 20-ліття Українського Патріярхального Товариства в ЗСА в Українському Освітньо-Культурному Центрі, при 700 Сідар ровд. О год. 6-ій — коктейл, о год. 7-ій бенкет. У справах З'їзду і бенкету треба зголошуватися у д-ра Володимира Процюка на адресу: 5211 Н. 9 Ст., Філядельфія, Па. тел.: (215) 324-2960.

ЗВЕРНЕННЯ

ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІЯТУ СВІТОВОГО КОНГРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ОРГАНІЗОВАНОЇ СПІЛЬНОТИ З ПРИВОДУ ТРАВНЕВОЇ АКЦІЇ В 1985 РОЦІ

Світовий Конгрес Вільних Українців проголосив 1985 рік „Роком Української Молоді". Коли подумаємо над цими словами, то перед нашими очима стане питання не тільки самої молоді, але теж і питання майбутности наших Церков, організацій, родин — усієї нашої громади, і то не тільки у вільному світі.

Наше майбутнє треба нам проєктувати далеко наперед, не на роки, а на десятиріччя, і для цього необхідна нам здорова, сильна духом і тілом українська молодь. Сьогоднішні молоді люди за кільканадцять років будуть уже дорослими громадянами. Їхнім завданням буде перебрати всі ті обов'язки, які ми тепер виконуємо. Тому нашим бажанням є всіма доступними нам засобами дати нашій молоді якнайкраще виховання й освідомлення, щоб таким способом підготовити її до всіх проб і завдань, які чекають її в майбутньому.

Віримо в силу українського духа і невмирущість нашого народу, але стояти осторонь не можемо. Каже народна мудрість: На Бога уповай, але рук прикладай.

З огляду на натиск русифікації і нищення наших культурних надбань московським окупантом, мусимо зокрема пильно плекати українську мову й культуру і дбати про розвиток української науки у вільному світі. Нашим завданням є подбати й особливо цього року наголосити, щоб українська молодь не розплилася в неукраїнському оточенні, а зберегла українську свідомість. Комісії і ради СКВУ, діяльність яких безпосередньо зв'язана з молоддю, склали пляни праці, що їх містимо у цьому „Віснику".

Заплянсвано:

а) видавати публікації і книжки для молоді;

б) посилити участь молоді у школах і студіях українознавства та молодечих організаціях, а теж її зацікавлення працею української громади;

в) відбути Світовий Конгрес Української Молоді.

Завдання важливі — поле до праці широке. Але ми знаємо, що здійснення всіх починів вимагається не тільки багато праці, а також матеріяльних засобів. Однак ми віримо в поміч людей доброї волі і матеріяльну допомогу, яку українська громада так щедро виявляла досі.

Тому, що наша молодь — це перемники наших завдань, ми зобов'язані дати молодим людям нагоду зактивізуватись у громадській та суспільній праці. З тією метою вибрано цьогорічне гасло „Молодь — Українському Народові!", щоб молодь різними акціями, діями і починами виявила свій вклад у завдання: „давати всяку можливу допомогу українському народові в його змаганнях за волю і державну незалежність".

IV Світовий Конгрес Вільних Українців збудив в українській громаді нові надії і потвердив потребу посиленої активности СКВУ на внутрішньому і зовнішньому відтинках в дусі національної солідарности. Для того нам потрібна фінансова підтримка всіх українських установ і громадян, які розуміють вагу послідовної і постійної праці. Тому, як і щороку в місяці травні, звертаємося до всього зорганізованого українського громадянства і до всіх українців допомогти нашій найвищій установі — Світовому Конгресові Вільних Українців — виконати наші завдання, зокрема особливе завдання на 1985 рік — зреалізувати наші пляни щодо української молоді.

Жертвуючи щедро на потреби СКВУ, жертвуємо рівночасно й на потреби молоді. Слова Тараса Шевченка: „Раз добром налите серце ввік не прохолоне" хай будуть нам запорукою успіху в праці для молодого покоління.

Президія Секретаріяту
Світового Конгресу Вільних Українців

„ПРАВДА" НАТЯКАЄ НА ПРИЇЗД ҐОРБАЧОВА ДО ЗСА

Москва. — Газета „Правда", орган ЦК КПСС, помістила у числі з 21-го квітня ц.р., коротку інформацію про те, що генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Горбачов візьме участь у 40-ій сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй цієї осені і при тій нагоді зустрінеться з президентом Роналдом Регеном, якщо вміжчасі не наступлять зміни у політичних відносинах між Совєтським Союзом і З'єднаними Стейтами Америки.

У Москві головний редактов „Правди" Віктор Афанасієв заявив перебуваючому там екзикутивному директорові пресового агентства Ройтерс, що М. Горбачов напевно візьме участь в Генеральній Асамблеї, сесія якої буде поширеною і святковою з огляду на 40-ву річницю створення ОН.

Очевидно, на Заході у зв'язку з цим повідомленням поширюються різного роду спекуляції про зустріч совєтського лідера не тільки з Президентом ЗСА, але також головами інших держав, які братимуть участь у сесії. Зрештою до цих поголосок в чималій мірі спричинився вже згаданий редактор „Правди" своїм твердженням, що у принципі М. Горбачов прийняв запрошення президента Р. Регена відвідати Америку і, що для такої зустрічі не може бути кращого часу, як участь в Генеральній Асамблеї ОН. „Я є переконаний, що Політбюро і Рада Міністрів СССР працюватимуть в напрямі підготови такої зустрічі", — заявив Афанасієв, не входячи у ближчі деталі. Він свідомий того, що така зустріч на вершинах між Р. Регеном і М. Горбачовим мусить бути належно підготована, бо зустрічатися тільки для самої зустрічі, без осягнення якихось означених цілей, немає рації.

Політичні спостерігачі припускають, що в тому випадку В. Афанасієв прямо використав нагоду перебування в Москві директора Ройтерса, щоб через нього, нібито неофіційно передати совєтські погляди на зустріч М. Горбачова з Р. Регеном, бо так совєтам було вигідніше повідомити світ про цю справу, залишаючи за собою хвірточку відступу у випадку потреби. Якщо б ситуація змінилася, то вони все можуть сказати, що розмова про зустріч мала приватний характер.

У Вашінгтоні, речники Адміністрації вирішили не прив'язувати великої уваги до розмови Афанасієва з представником Ройтерса, знаючи наперед, що Москва мусить повідомити офіційними каналами Вашінгтон про таку зустріч, якщо М. Горбачов поважно до неї приготовляється. В кожному разі Державний департамент не отримав досі жадного офіційного потвердження цієї вістки і тому у Вашінгтоні до зустрічі не приготовляються.

Крім розмови про зустріч Афанасієв звернув увагу Заходові, що М. Горбачов повністю перебрав владу в свої руки про що свідчить його виступ на форумі Центрального Комітету, де він порушив багато справ внутрішнього і зовнішнього порядку.

У приміщенні НАТО вибухнула бомба

Брюссель, Бельгія. — В суботу, 20-го квітня, о шостій годині ранку в бельгійській столиці вибухнула бомба, підкладена в приміщення, що належить НАТО, але жертв не було. Самому будинкові і сусіднім домам причинено порівняно незначну шкоду.

Незабаром після вибуху в канцелярію бельгійського радіо зателефонував анонім і повідомив, що бомбу підклала група „20 квітня", яка входить до організації „Революційний фронт пролетарських дій".

Мейор Брюсселю Ерв Бруньйон сказав в інтерв'ю після вибуху, що приміщення, які належать НАТО, постійно перевіряє поліція. „Але не 24 години на добу", — додав мейор.

За словами представника поліції, бомба була підкладена за одним з вікон, що виходять на подвір'я. Вибух викликав пожежу, яка була майже зразу ж ліквідована пожежниками, що прибули на місце події. Невеликі пошкодження були нанесені будинкові, в якому знаходиться представництво Італії у Спільному ринку.

Вибух, що стався в суботу, продовжив хвилю терористичних актів, організованих комуністичними групами проти персоналу, комунікацій і будинків НАТО. Серія терористичних актів почалася в Бельгії в жовтні минулого року. Найбільший терористичний акт стався 11-го грудня, коли вибухнув у шістьох місцях нафтовий провід, що належить НАТО. 15-го січня вибухнуло начинене вибухівкою авто, запарковане біля штаб-квартири НАТО. Були знищені вибухом також дві трансляційні антени недалеко від Льєжу і будинок у Брюсселі.

Б. Солук інформує про фільми з українського життя

Продуцент історично-документальних фільмів, а тепер також відеофільмів Богдан Солук, відвідуючи східні і середньозахідні стейти Америки, поступив 18-го березня до Головної Канцелярії Українського Народного Союзу і редакції „Свободи". В тому часі відбувалася якраз перевірка майна, діловодства і організаційного стану УНС Головною Контрольною Комісією і, користаючи з обідової перерви, Б. Солук показав два із своїх багатьох відеофільмів в українській мові — „Хрищення України" і „Перший Конгрес СКВУ". Перший фільм був скомпонований з картин мистця Володимира Баляса, а прекрасне музичне тло гри на бандурі дав покійний вже бандурист, диригент і вчитель Григорій Китастий.

Богдан Солук в редакції „Свободи"

Відеофільми оглянули працюючі в головній Канцелярії УНС члени Екзекутивного Комітету УНС — головний предсідник д-р Іван Флис, головний секретар Володимир Сохан, головний касир Уляна Дячук, головний організатор Степан Гавриш і головні радні - мґр Іван Геврик, адв. Нестор Олесницький, інж. Анатолій Дорошенко, проф. д-р Богдан Гнатюк та ред. Володимир Левенець.

Немає сумніву, що обидва фільми мають велику виховну вартість і тому було б добре, якби подібними відеофільмами зацікавились українські школи, молодечі і виховні організації та приватні особи. Крім згаданих, у Б. Солука можна замовити ще такі фільми: „Чорноморці", „Львівські катакомби", „Українці в Америці", „Романс в Карпатах", „Фестиваль у Дафині", „Українці в Голливуді". Замовлення треба висилати на адресу: Soluk-Film, 5632 Lexington, Hollywood, Cal. 90052; Tel: 466-6663

Тепер, коли ведеться підготова українських спільнот до відзначення 1000-річчя Хрищення України, відео фільми з релігійною тематикою — „Княжа доба" і „Львівські Катакомби", які розповідають про переслідувану УКЦеркву, є цінними набутками і їх треба якнайширше використовувати, - заявив Б. Солук у розмові з редакторами „Свободи".

Перші фільми Б. Солука появилися ще в Західній Німеччині, де він задокументував на плівці виступи капелі українських бандуристів ім. Т. Шевченка, життя українців у таборах переміщених осіб та інші. Цю корисну працю він продовжував пізніше в Канаді і ЗСА, переставившись тепер на відеофільми, дуже поширені нині серед українського молодшого покоління.

В СВІТІ

СХІДНЬОНІМЕЦЬКИЙ ЛІДЕР ЕРІХ Гонекер, намагаючись привернути престиж для Східньої Німеччини в очах інших европейських держав, полетів з офіційною візитою до Італії на розмови з тамошніми речниками, а головно прем'єр-міністром італійського уряду Беттіно Краксі. Він заявив на летовищі кореспондентам, що бажає також зустрінутись з Папою Іваном Павлом II. Поїздка Е. Гонекера це перша його офіційна візита до країни НАТО.

ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР Гельмут Коль заявив в неділю, 21-го квітня ц.р., під час церемонії відзначення 40-ої річниці закінчення Другої світової війни і звільнення чисельних в'язнів з гітлерівських концтаборів, що Західня Німеччина мусить взяти на себе історичну відповідальність за доконані злочини і вічно триваючий страшний спомин з тих часів. „Ми не повинні забувати злодіянь гітлеріського режиму і його негуманного поступування". Відзначення відбулося на терені колишнього концтабору в Берген-Бельзен, де загинуло принаймні 50.000 в'язнів різних національностей.

У ГРУЗИНСЬКІЙ ССР виник новий скандал, тим разом в нафтовій індустрії. З цього приводу із своїх посад були звільнені голова республіканської нафтової продукції Алєксандер Юбірія, його заступник Г. Кереселідзе і кільканадцять інших осіб пов'язаних з цією індустрією. КҐБ і совєтська прокуратура виявила при тому великі надужиття, перекупство і розкрадання державного майна. Про ці скандали вичерпно інформувала грузинська республіканська газета „Зоря Востока".

ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ арештувала у Варшаві швайцарського учителя і прокуратор закинув йому, що він пов'язується у Швайцарії із закордонним бюром робітничої профспілки „Солідарність" і займається перевозом нелегальних матеріялів із Швайцарії до Польщі і навпаки. Міністерство закордонних справ Швайцарії запротестувало проти арешту вчителя Кліва Лертшера і заявило, що польська поліція держить його в ув'язненні нелегально. Швайцарський уряд домагається звільнення Лертшера, кажучи, що він відвідав Польщу у приватному характері.

В АМЕРИЦІ

ПРЕДСТАВНИК СЛУЖБИ космічного центру заявив, що мине кілька днів, перш ніж вдасться повністю оцінити, які пошкодження дістав космічний корабель „Дискавері" під час лету через атмосферу та приземлення. Основну турботу викликає пошкодження т.зв. „елевона" — частини приладу, з допомогою якого здійснюється управління приземлення космічного корабля. Заміна цієї частини вважається досить складною.

ВИСТУПАЮЧИ ПЕРЕД конференцією головних жидівських організацій, що зібралися на честь колишнього амбасадора ЗСА в Об'єднаних Націях Джін Киркпатрик, мейор Ню Йорку Едвард Кач критикував президента Роналда Регена за його намір відвідати під час травневої візити до Західньої Німеччини цвинтар, де поховані німецькі вояки, вбиті у Другій світовій війні. Дж. Киркпатрик відмовилася коментувати рішення Р. Регена відвідати цвинтар німецьких вояків.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ ГАЗЕТА „Ню Йорк Сиџі Трібюн", консервативний Фонд Геритедж випустив рапорт про зовнішню політику ЗСА, в якому закликає Вашінгтон до твердої лінії по відношенню до Совєтського Союзу. В рапорті сказано, що наш світ, і так повний небезпек, робиться ще небезпечнішим через „ідеологію і зовнішню політику Совєтського Союзу". Автори рапорту зазначують, що „ЗСА є найсильнішими із вільних країн і тому на Америці лежить відповідальність проводити активну зовнішню політику і зміцнювати оборону, щоб служити противагою Совєтському Союзу".

У ФЕДЕРАЛЬНОМУ ОКРУЖНОМУ суді в Лос Анджелесі почався суд над імігрантами з Совєтського Союзу Свєтланою і Ніколаєм Огородніковими, яких обвинувачують у шпигунстві на користь СССР. Прокуратор Ричард Кендел сказав на суді що Огороднікови співпацювали з КҐБ, щоб заслужити право повернутись в Совєтський Союз. Як вважають, суд над Огородніковими триватиме від шести до дев'яти тижнів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N J 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster Send address changes to
"Svoboda" • P O Box 346 • Jersey City, N J 07303
P O Box 346 Jersey City, N J 07303

За особисту ініціятиву й наполегливість

Час від часу можемо чути нарікання кіл нашої молоді, що мовляв, „старі" зайняли всі керівні становища в громаді і „не допускають молодих", хоч і декламують, що „молоді" мають стати переємцями всього теперішнього проводу. Якщо у цих докорах і є якась дрібка правди, то найповажнішим арґументом проти таких нарікань буде ствердження, що вік взагалі не грає ролі. Ролю грає досвід та особистий талант. У всесвітній історії маємо численні приклади, що одиниці у дуже молодому віці звернули хід подій на зовсім нові рейки і у своєму ще молодому віці стали наче межовими стовпами на шляху розвитку всього людства. Александер Великий у 23-му році життя почав творити свою імперію, яка почалася з маленької Македонії й охопила усю Грецію, Малу Азію і Єгипет, заснував над Середземним морем Александрію і був насправді „Великим". Наполеон на переломі 20 і 30-тих років насправді здавив Велику Французьку революцію (розігнав „Конвент 50-ти") і розпочав епоху бонапартизму із ясними світлами і може ще більше тінями. Христос прожив взагалі тільки 33 роки і створив Церкву, яка сьогодні охоплює коло 550 мільйонів душ у світі, а її голова, Вселенський Архиєрей користується величезним авторитетом у всьому поверх 4-більйоновому людству. Та й Тарас Шевченко написав свій безсмертний „Заповіт", маючи 31 рік. По другому боці маємо такі приклади, як британський державний муж Дізрелі, який став прем'єром щойно на 63 році життя. За Другої світової війни вславився „старий" Винстон Черчіл, таким самим „старцем" був німецький канцлер Аденауер — всі вони були провідниками своїх народів, як люди „старі". І президент Роналд Реґен має тепер 73-ий рік життя. Ні не вік грає ролю, а те, чи Господь наділив людину „іскрою Божою", давши їй такий особистий талант, хист бути ініціятором конструктивного діла і вперто те діло переводити, чи тих прикмет людина не має.

Такі рефлексії зринули, коли недавно можна було прочитати статтю відомого громадсько-політичного діяча д-ра Мирона Куропася, заступника головного предсідника УНСоюзу, в англомовному „Українському Тижневику". Хоч головною ідеєю цієї статті було протиставити течії „централізму" і її звеличникам, „централістам", течію плюралізму і плюралістичні суспільства, проте у цій гарній статті наведено конкретні приклади, як особиста ініціятива й наполегливість ініціятора дає прегарні наслідки. Названо у цій статті Степана Хемича, як-то він виступив був з ініціятивою заснування при якомусь престижевому американському університеті катедри українознавства і як він зумів своїм власним ентузіязмом згуртувати біля себе гурт таких же ентузіястів тієї ідеї, яка — здавалося — нездійнена. А проте всупереч усім недовіркам і всупереч всім колодам, що їх кидали різні люди й цілі групи суспільства під ноги отим творчим конструктивістам, вдалося таки заснувати Український Науковий Інститут при Гарвардському університеті вже з трьома катедрами.

І другий приклад неменше повчальний: це Ігор Ольшанівський, який дав ініціятиву до організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні і після всіх добрих попередніх діл добився до того, що Конґрес окремим законом рішив покликати комісію з відповідним бюджетом для прослідження історії страхітливого злочину — зорганізовання штучного голоду в Україні, щоб винищити цілу верству українських хліборобів, цього стрижня українського народу. А ми можемо повторити за Петром Саварином, який вказував на двомовну Марусю Бек, як вона своєю ініціятивою і впертістю добилася вибору до Міської ради в Дітройті і згодом тамошньою своєю працею дійшла до того, що стала урядуючим посадником цього центру американського автомобільного промислу — справжня піонерка виходу українців в ЗСА із свого ґетто, щоби стати впливовими американськими діячами не перестаючи ввесь час бути й добрими українцями. І те саме стосується самого Петра Саварина, також адвоката за фахом, колишнього пластуна і дивізійника, який придбав собі таку повагу, що став канцлером Альбертського університету в Едмонтоні.

Усі ці постаті не ждали, щоб їм „відступити місце" в Управі якоїсь установи. Вони вчилися громадської мудрости власним активізмом в громаді, та водночас розпочинали свою працю на незораній ще ниві і вперто, наполегливо змагали до своєї конструктивної цілі. Хоча злий приклад швидше знаходить наслідувачів, проте може наведені добрі приклади таки дадуть поштовх талановитим нашим молодим українським людям, юнакам і дівчатам, меншу увагу прикладати до існуючих становищ, які є у руках „старших", та зосередитись на потребі виявити власну творчу ініціятиву і повести діло, яке спричинить їм багато праці і клопоту, але запише тривко в історії українського поселення.

СССР ПОТОПАЄ В МОРІ ГОРІЛКИ

I.

У совєтській пресі часто друкуються статті, в яких розповідається про зло, яке приносить алькоголь, про його шкідливий вплив на майбутнє потомство, про автомобільні катастрофи, спричинені „зеленим змієм". Але всі ці статті применшують картину, показують її в „місцевих маштабах", як поодинокі явища, що „мають ще місце". Загальну ж картину лиха, що його приносить совєтському суспільству алькоголізм, засоби масової інформації не подають, а совєтська статистика применшує її. Тому в статистичних довідниках, які видаються на Заході, СССР за кількістю випитого алькоголю на душу населення йде далеко позаду багатьох країн вільного світу. Та ось група вчених з Новосибірського відділу Академії Наук СССР провела дослідження про вживання алькогольних напоїв у Совєтському Союзі. Повний текст цього документу продістався недавно на Захід. Подаємо його у перекладі з російської мови.

Російську інтеліґенцію завжди мучили три питання: що діється? хто винуватий? що робити? На наш погляд, ці три питання стоять тепер особливо гостро щодо проблеми алькоголізму в нашій країні.

Ми побудували графік вживання алькоголю на душу населення з 1900 до 1980 року. Розрахунки робилися в літрах абсолютного алькоголю. Літр абсолютного алькоголю — це літр стовідсоткового спирту; він прирівнюється відповідно до 2,5 літра горілки.

1905 рік, „п'яна" царська Росія. Ми пили 3,5 літра абсолютного алькоголю на чоловіка за рік. 1910 рік — 3,6 літра. Потім виробництво і вживання алькоголю в країні різко зростає, і в 1914 році досягає 4,7 літра. У 1914 році в нашій країні був введений „сухий закон", який протримався 11 років, до смерти В.І. Леніна. У 1924 році „сухий закон" був ліквідований, і в 1925 році ми вживали 0,8 літра абсолютного алькоголю на чоловіка за рік. У 1940 році — 1,9 літра. Під час війни виробництво і вживання алькоголю різко зменшилося (статистичні дані відсутні), більшість ґуралень не працювало. На рівень 1940 року — 1,9 літра — ми вийшли лише в 1952 році. А починаючи з 1960-их років з алькоголем у нас в країні почало творитися щось жахливе. У 1980 році ми перевищили рівень вживання алькоголю в порівнянні з „питущими" країнами у 2,5 раза і вживали 10,8 літра абсолютного алькоголю на особу за рік. Побудований нами графік показує, що пряма лінія вживання алькоголю до 2000 року виводить нас на рівень 20 літрів абсолютного алькоголю на людину за рік.

З 1980 до 1983 року ніяких радикальних змін не сталося. Навпаки, можна говорити про погіршення становища: у 1983 році була знижена ціна на горілку — появилася дешева горілка в ціні 4 карбованці 70 копійок, а також знижені націнки на горілчані вироби в ресторанах. У 1983 році ми випили по 12 літрів абсолютного алькоголю на людину. Це 30 літрів горілки. У 1983 році на кожну совєтську людину — і на немовля, і на бабусю, і на непитущого мусулманина, і на питущого християнина — на кожного було встановлено по 60 пляшок горілки. Ця горілка була куплена, і все це море горілки було випито.

У 1980 році в нашій країні було 40 мільйонів алькоголіків і п'яниць — причому лише офіційно зареєстрованих. І якщо в найближчі роки не будуть вжиті надзвичайні заходи, то до 2000 року у нас в країні буде 80 мільйонів алькоголіків і п'яниць. Це 65 відсотків всього працездатного дорослого населення.

З нами ніхто не збирається воювати. Всі розмови про Першінґи і напружені взаємовідносини все це блеф. Навіщо з нами воювати, якщо за 12-15 років ми просто самі розпадемось як суверенна держава? Держава, в якій більше половини дорослого населення складається з алькоголіків і п'яниць, не є дієздатна не є обороноздатна в принципі.

У сибірських селах почалася алькогольна розруха. В переважній більшости сіл п'ють всі, починаючи від голови колгоспу і кінчаючи конюхом. Наш інститут у цьому році вирощував буряки для Академмістечка, бо село, яке повинно було ці буряки виростити, просто спилося, там нема кому працювати.

Найстрашніший результат цього 20-річного п'яного божевілля — прогресуюче виродження нації, і в першу чергу — російської. Серед російського населення п'янство дістало найбільш широке розповсюдження. Ми склали графік так званого коефіцієнта популяційної деґрадації нації. Це відсоток школярів, які вчаться у спеціяльних школах для дебілів. Графік зсунутий відносно графіка вживання алькоголю на 13 років: ми п'ємо-веселимося, зачали дитину, через рік вона народилася, через 7-8 років ми післали її до подібної школи де її будуть вчити говорити, тримати ложку, вбиратися і т.д.; плюс ще середні 4 роки (в тій школі вчаться 8 років); разом 13 років. Цей графік має ідеальну кореляцію з графіком вживання алькоголю.

(Продовження буде)

Максим Булька

Мільйонове „бінґо" на Союзівці

Із останніх повідомлень „Свободи" було дуже прикро довідатися і ствердити, що Союзівка починає ламати — не лише всі її дотеперішні, але навіть вже давністю встановлені, традиції і закони...

У найпростіших і нескладних словах Союзівка постановила ввесь свій дотогочасний і загальновідомий розголос, що вона є „клаптиком розвагової України" — поставити під великий знак запиту і може ще більший вияв сумніву...

Оце вже минуло 25-ти річчя, відколи „Свобода" почала розписуватися, що, мовляв, Союзівку створено і постійно розбудовується далі, щоб туди приїздили „відпочивальники" із усіх прошарків нашої спільноти, починаючи від ще працюючих активістів, сеньйорів, аж до „заквітчаної нев'янучим ніколи дубовим листям" — військової братії, включно.

Та основна мета оцього „клаптика України" була, щоб до неї горнувся у першу чергу наш молодняк, що є сіллю і надією нашого майбутнього на цьому континенті.

Спорт, спорт і ще раз український спорт із тенісовими, відбиванковими і плавацькими нагородами за всякі чемпіонати. І саме може це був один із тих національних магнетів, який притягав нашу молодь із далекої Канади, ще дальшої Европи, а навіть із найдальшої Австралії. Молодь там знайомилася із тих зустрічів постало понад 200 чисто українських подруж, а в тому числі навіть і на самій Союзівці, відбулося кілька десятків вінчань із нашими дорогоцінними звичаями — благословінням іконами, з короваєм (не з кийком!") сватами, дружбами, дружками і тим подібним рідним хороводом...

І ось раптом — усім цим великим національним і спортовим плянуванням, починає загрожувати ніколи досі не очікуваний струс. Непередбачуваний новий вимір, чи пак — нова контроверсійна „диметзійність".

Розмахнувся УНС цим разом, як ще ніколи досі і хоче витратити один мільйон долярів для побудови нових селищ для бездомних від споконвіку скитальців.

А розпочинає він з того, що хоче збудувати найперше дім із десяти парубоцькими приміщеннями. Їх скоріше можна було би назвати „козацькими зимовиками", куди то у давнину відходили зі Січі старі віком козарлюги, які вже переходили на „запорізьке сошел секюріті", щоби присадибним хазяйством підбудувати свій прожиток.

(Як бачимо з історії, то проблема з українськими сеньйорами натрапляла завжди на цю саму трудність і мороку.)

Але переочив УНС при цьому головну заковику: — Яким то чином він задумує розділити цих перших десять „козацьких зимовиків" між щонайменше кілька тисяч охочих, що вже почали зголошувати свої кандидатури?...

— Зголосив і я моє прохання, щоб мене прийняли у цей перший „січовий зимовик".

Бо ось ви тільки подумайте: — Будете жити поблизу Союзівки і наслідуватиме молодняк у різнотипному спорті, танцях „ролл-рока" і тим подібним романтичним дерзанням, під зоряним небом цієї оселі...

Ви може і не стямитеся, коли почуєте приступ омолодження. А за авторитетними твердженнями нашого українського геронтолога д-ра Ростислава Сочинського ви готові таки насправді перемінитися і перетворитися із 70-літка у зовсім нового і юного підлітка!

Поступають пропозиції, щоб для цього 10-ти особового приміщення увести льотерію для перших десятьох щасливців. Тоді ніхто не поважиться зробити закиду, що, мовляв, УНС вчинив там не зовсім „ясний і досить загадковий протекційний — підбір, чи приділ".

А я маю пропозицію, що до всіх тих тисячів майбутніх кандидатів на цю першу щасливу десятку приміщень зможе увійти навіть і безплатно кожний, хто вже є, або щойно збирається бути новим членом УНС!

Зарядити і завести змагання у „Бінґо", яке кожного грача коштуватиме 10 долярів. Поможіть нашвидкоруч і перечисліть: 100,000 грачів по 10 долярів!

Що із тими грішми доведеться зробити у дальшій розбудові приміщення для сеньйорів?

Це вже справа уважливішого обрахування і калькуляції.

Для цього має УНС першорядного і фахового „бюджет-майстера" — пані Уляну Дячук. А — це вже не наша справа. Нехай вже вона сама паморочить собі голівоньку над цією бюджетовою справою і математичною загадкою!...

НАЙБІЛЬШИЙ ДАР БОГА — НАШІ ДІТИ

(Пастирське послання Владики Василя Лостена про важливість українського католицького виховання).

I.

З-поміж незчисленних благ, що ними обдарив нас наш Небесний Отець, безцінною є ця перлина, що за неї ми повинні віддати все, що посідаємо, щоб її слушно одержати, нею радуватися, та цінити її, вона бо запевнить нам безсмертність та вічне благочестя.

Цим безцінним скарбом, цим величним благословенням, цією перлиною, що ціни не має, за яку розумна людина віддасть все тільки, що посідає, щоб її дістати — будь-то нарід або родина — це є чудовий дар: наші діти.

У Старому Завіті число дітей вважалось за Боже благословення. Батьки молились, щоб не стати бездітними, а Закон наказував віддати їх найстаршу дитину Богові на службу, як подяку за цю спеціяльну ласку, що вони стали батьками.

Ми, як християни, як українська-католицька спільнота, будь-то вся рідня, чи поодинокі родини, повинні дорожити дітьми, як дар Божий, що його зіслав Він нам у Його безмежній доброті, вважаючи це нашим привілеєм, а також нашим священим обов'язком перед Творцем вщепити в їх розум й серце здорові християнські настанови, та супровожати їх у молодечих роках, а також через ціле життя, щоб допомогти їм осягнути правдиве щастя.

Церква, доцінюючи велику вагу наших дітей, чинить все можливе й у дієцезальному та місцевому парохіяльному поземах, ретельно придержуючись Господнього поручення: „Щоб ніхто не пропав", чого вислідом є парохіяльні цілоденні, суботні та недільні школи. Церква, одначе, не всилі зробити це у своєму маштабі. Батьки мусять піднятись цього священного обов'язку, щоб серйозно й у повній співпраці виповнювати цей важливий Господній мандат, що його Він наклав на них.

Справа — це нелегка, ми живемо бо у віці, захопленому рушійними силами та постійними змінами: як компютерами, коли тільки за потисненням ґудзика можна розв'язати найскладніші проблеми; у добі, коли кожного дня появляються нові дива; і у часі, коли швидкі комунікаційні засоби вносять у наші прямо доми всіх людей на землі із всіма їх проблемами.

Нові часи — нові вимоги — нові зусилля

Цей швидкий гін до життя вимагає, щоб ми постійно засвоювали собі свіжі ідеї, пізнавали нові проблеми, та прямували модерними життєвими шляхами. Наше на ділі існування, а із цим наше психічне й фізичне заховання й поведінка, залежить від нашої спроможности навчатись, пристосовуватись до обставин, та знайти стійкий центр, із якого ми мали змогу черапати наснагу для щоденного життєвого існування. Буває, що цей загальний гін життя спричинює втрату наглядних й дуже важливих засобів для нашого хосенного життя.

Кожний батько й мати, у журбі за дітей є вповні свідомими небезпек релігійної байдужности та неморальности, що не мають стриму серед нашої сьогоднішньої громади. Кожний батько й мати затривожені забуреннями й насильством в нашому довкіллі, затурбовані просочуванням масових деморалізуючих засобів комунікації у радіових, телевізійних і відеопередачах, занепокоєні безсовісними торговельними трансакціями, перейняті поширенням вживання наркотиків, а в кінці безрадні у збереженні наших дітей й рятуванні їх з-під впливу зіпсутих ровесників.

Нашу молодь із усіх боків безстримно бомбардується всякими пожадливими заохотами до самолюбства, до нечутливости, до надуживання матеріяльних засобів, із особами, що її оточують. Наші діти, виростають у світі, де все є сезонове й змінчиве, не всилі поняти тривкости, зобов'язаности, самовідданої посвяти, вартісного значення традиції та терпеливого взаєморозуміння. Всі ці недоліки до певної міри породжують кволість, або брак зрілого думання, тому що не вщеплено в них солідних моральних вартостей, а також візії правдивого щастя, що його тільки можна знайти у Бога.

В обличчі цього не треба мені казати нашим батькам, як важливим є це, щоб вони забезпечили дітей солідними християнськими настановами серед любого й теплого домашнього довкілля. Тут батьки мають нагоду подати дітям добре виховання, закорінене в нашій питоменній українській католицькій традиції, яка відтак має бути закріплена в нашій українській парохіяльній школі. Тільки в нашій парохіяльній школі, в системі її навчання, все це, що ми вважаємо за святе, там знаходить своє примінення й пошану. Тільки у нашій парохіяльній школі, у її програмі ми маємо голос, що навчати, і хто може це робити. Тільки у нашій парафіяльній системі виховання можуть наші діти знайти додатні правила поведінки у їх розвоєвих й вражливих роках, щоб відтак стати рушійною частиною нашої української католицької громади.

(Продовження буде)

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

Ярослав Падох

ПО ЗОЛОТЕ РУНО

II

У Бюлетені за грудень надруковано повідомлення про мої відвідини для познайомлення з НТШ, його ювілеєм й значенням для української громади. Ввечері відбулись ці скромні збори; присутніх — небагато, бож це не субота й не неділя, а четвер й до того перед Маланкою. Та все ж збори ці пройшли успішно й НТШ придбало десяток нових прихильників і жертводавців. Зокрема Клюб став добродієм НТШ, склавши, як на свої фінанси, прикладну пожертву на сплату новопридбаного дому. За Клюбом пішли громадяни Микола й Юрій Костирки, д-р Наклович, мгр Олійник, В. Малий, В. Малинка й інші. Провід Клюбу обіцяв перевести збірку на ювілейний фонд НТШ поміж неприсутніми членами.

Справжня несподіванка очікувала на мене пізнього вечора у гостинному домі Анни Гувер-Гриневичевої. Це наскрізь незвичайна людина, хоч доля її, на жаль, звичайна для її жорстокої доби. Народилася в родині Вусиків в селі Грибова Рудня, Чернигівської области, де закічила шестьклясову освіту. Опісля, за її розповіддю, прийшлибольшевики й перестріляли цілу родину. Вдалося втекти тільки їй з братом зразу до Манджурії, Харбіну, й Гонконґу, а там до Сан Франсіско. Її єдиний син вступив до британської армії й поляг у боротьбі з совєтськими військами. Як на сміх досі одержує британську пенсію за сина: 15 фунтів шерлінґів на три місяці! А тепер розповідає, — що осягнувши 94 роки життя, бажає скласти заповіт й передати ще за життя „маленькі заощадження найбільш корисним у нашім громадськім, еміґраційному житті організаціям, у цьому у першу чергу, — НТШ". Зворушений я провів розмову з тією шляхетною людиною, до пізньої ночі й вранці коли я дякував за гостину, вона вклала в мої руки конверт, а в ній чек на 2,000 долярів! З трудом я видобув від неї її світлину. Подивіться читачі, й затямте, що це колишня сільська дівчина, якій дозволено було закінчити тільки шість кляс школи, та яка на свому 95-му році життя стала фундаторкою НТШ й меценаткою української академічної науки. Пожертви на ювілейний фонд НТШ у Сакраменто досягли 2,430 долярів.

Сан Франсіско

На сімох горбах побудований стародавній Рим; либонь на більше, як сімох розпростерлося незрівняне красою Сан Франсіско. Стрімкі круті вулиці пов'язують поодинокі частини розлогого міста; такі стрімкі, що трудно повірити, що по них можуть видряпатися вгору машини й люди. Залиті палким каліфорнійським сонцем затоки Тихого океану збільшують чар цього гірського міста, особливою красою якого є його порти повні більших і менших, моторових й вітрильних, суден. Оглядав я їх з високого вікна одного з багатьох портових ресторанів, в якому з подиву й подяки гідною щирістю вгощував мене недовго після прилету до міста його довголітній український католицький парох о. Андрій Микита.

Прибув я до Сан Франсіско зараз наступного ранку після відвідин Сакраменто в п'ятницю, 11-го січня. Користаючи з ввічливого запрошення о. пароха Микити, в якого взірцево влаштованому й упорядкованому приходстві я на нецілу добу створив ентешівську канцелярію, я зв'язався з місцевою громадою, зокрема з управою Відділу Української Американської Координаційної Ради в Сан Франсіско на Північну Каліфорнію, яка ввічливо зайнялася влаштуванням моєї зустрічі з громадянством. Хоч не дуже вдоволені були датою мого прилету керівники Ради голова Михайло Цар та секретар Едвард Черепенко, мовляв, п'ятниця й до того напередодні Маланки не віщує успіху, зустріч відбулася в парохіяльній залі в присутності обох парохів, о. Микити й о. Олекси Лімонченка, пароха місцевої православної церкви, управи Ради й громадян з ближчої околиці.

Але не прибули громадяни з дальших місцевостей, зокрема завели особисто запрошені численні лікарі з міста й околиці, мабуть перешкоджені професійними обов'язками. Врятували ситуацію Оксана Сидорак, дружина відомого місцевого лікаря, яка не лише взяла участь у зустрічі та склала щедрий ювілейний дар від себе й свого чоловіка, але й влаштувала прийняття для учасників зустрічі. Вона й прнобіцяла зайнятися збіркою на НТШ й сплату його нового дому серед неприявних на зустрічі, зокрема членок Союзу Українок Америки й їх родин. З вдячністю підкреслюю присутність, крім обох парохів, також д-ра Олега Вереса. Всі вони склали пожертви, а отці парохи проголошували зустріч у церквах надовго перед нею. Дехто, як д-р В. Оренчук, який із-за недуги не міг прибути на зустріч, не лише переслав свою пожертву, але й допомагав в її влаштуванні. На особливу подяку й вдячність заслужив собі проф. Теодор Зубрицький, який склав на ювілейний дар НТШ княжий дар в сумі 1,300 долярів. Збірка досі принесла 2,300 долярів.

Лос Анджелес

У тому величавому місті, столиці каліфорнійських українців й світової фільмової продукції, я перевів два незабутні дні 12 й 13-го січня, навечер'я Маланки й день св. Меланії. Мабуть важко було б підібрати кращий час на відвідини цього веселого колоса.

Зразу після причалу я попав у найбільш бажаний полон панства Ляні й Михайла Яримовичів, колишніх наших сусідів з Ню Йорку й Керґонксону, без сумніву найвидатнішої української родини цього незвичайного міста й далекої околиці. Саме перед моїми відвідинами Лос Анджелесу журнал Американського Інституту Аеронавтики й Астронавтики присвятив велику вісімсторінкову ілюстровану статтю про д-ра Михайла І. Яримовича, колишнього президента названого Інституту, головного науковця військового летунства ЗСА, асистента-директора НАСА, а під цю пору віцепрезидента славетної корпорації Роквелл Інтернешенел, одного з батьків міжпростірних сателітів. У статті подано, що д-р Яримович і його батьки українці та скільки їм усім прийшлося витерпіти переслідувань від окупантів України: росіян і німців. Д-р Яримович є здавна дійсним членом НТШ і його Фізично-математичної Секції.

(Продовження буде)

СОЮЗОВЦІ! ЖИТТЬОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА МАЛУ СУМУ НЕ Є ЖАДНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ. ПЕРЕВІРТЕ НЕГАЙНО ВИСОТУ СВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ПІДНЕСІТЬ ЙОГО ДО ТАКОЇ СУМИ, ЯКА ВІДПОВІДАЛА Б ПОТРЕБАМ ВАШОЇ РОДИНИ. ЧИМ БІЛЬША РОДИНА, ТИМ БІЛЬШЕ ТРЕБА МАТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ МОЖНА ЗАБЕЗПЕЧИТИСЬ НА НЕОБМЕЖЕНУ СУМУ 50,000, 100,000, 200,000 І БІЛЬШЕ ДОЛ. РАДИМО ВАМ ЩЕ СЬОГОДНІ ПЕРЕВІРИТИ ВИСОТУ ВАШОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

З життя української громади в Стемфорді

Місто Стемфорд, Конн., широковідоме українській громаді в Америці з його релігійного життя, тут бо осідок української епархії, українська семінарія, хлоп'яча середня школа св. Василія (шкода, що в ній лише один учень-українець), тут також Українська Епархіяльний Музей. Кожного вересня заходом місцевої та дооколичних парохій в Стемфорді відбувається Український День з архиєрейською врочистою Службою Божою та зі світською програмою.

У Стемфорді є дуже мала українська громада. Як інформують, перед десятками років було тут жваве громадське життя, але з часом усе завмерло. Приплив українських іміґрантів після Другої світової війни був тут незначний, тож не було достатнього стимулу для пожвавлення суспільно-громадського життя. Кажуть, що приблизно від 60-их років тут не відзначувано українських національних свят, так наче призабулося, що в українській історії і культурі є багато будуючих моментів, що можуть наповняти гордістю нащадків українського роду.

У таких незадовільних обставинах в 1984 році група жінок взялася зорганізувати тут Відділ Союзу Українок Америки, який повільною, але певною ходою починає працювати. Членки тутешнього новозорганізованого Відділу СУА — це в більшості уже друге, а то і третє покоління українських поселенців. Декотрі і не володіють українською мовою, але у цих жінок велике прив'язання до українських традицій і до своєї церкви, і саме це зберегло ще деякі родини при українській громаді. Треба подивляти, що у такій малій громаді є гарний церковний хор, який уже довгі роки провадить Петро Кочанський, справжній ентузіяст української пісні.

Виконавці програми в першому ряді (справа): Анна Нагірна, Христя Савицька, Лариса Драґан, Таня Драґан, Ксеня Драґан, голова Відділу, Емілія Сарачинська; у другому ряді: Марія Ференц, Надя Йовик, Одарка Горбачевська, Оксана Тишовницька, Емілія Бакай, Марія Кочанська.

Союз Українок має своїм завданням працювати тут, допомагаючи нащадкам українського роду поглибити їхні відомості про Україну, яку з болем у серці покидали назавжди їхні предки, ідучи до Америки. Спочатку провід Відділу розпочав культурно-освітню програму для своїх членок, при допомозі прозірок, читаних і писаних двомовних інформативних матеріялів, а у другому році свого існування починав поширювати і для ширшого громадянства при допомозі відповідних імпрез.

Першою імпрезою для громадянства було свято в пошану жінок-героїнь, що відбулося 24-го лютого ц.р. Цю імпрезу Відділ підготовив дуже дбайливо, щоб осягнути бажане, тобто, вшанувати пам'ять героїнь, дати громаді якнайбільше інформацій в короткій програмі про жінок останнього 50-ліття, що записались у „книгу безмерття велику".

Парох церкви св. Володимира о. д-р Любомир Мудрий відслужив Службу Божу і Панахиду в намірені жінок-героїнь. Після відправи численні гості заповнили церковну залю, у якій відбулася святочна програма, виконавцями якої були членки СУА і молодь.

Свято відкрила голова Відділу СУА Ксеня Драґан. Доповідь прочитала Оксана Тишовницька, рецитації до доповіді прочитали: Емілія Бакай, Емілія Сарачинська, Надія Йовик і Марія Ференц. Доповідь англійською мовою прочитала Одарка Горбачевська. Слово про Оксану Мешко прочитала Марія Кочанська англійською мовою. Вірш Ігоря Калинця в англійському перекладі прочитала Анна Нагірна.

Молоденькі виконавці програми — Христя і Данило Савицькі, виконали скрипковий дует. Ляриса і Таня Драґани і Христя Савицька проспівали дві пісні. Коротку програму свята закінчено молитвою з вірша Юрія Клена „Прокляті роки", яку прочитали Ляриса і Таня Драґани. Голова подякувала усім за участь, після чого усі присутні заспівали „Боже Великий".

Світлини жінок-героїнь з поясненням дали багато наглядного інформативного матеріялу зацікавленим гостям, що їх пильно оглядали. Не одна особа з вдоволенням признавала, що і не знала, що у нас були жінки-героїні. Вдоволення імпрезою було таке очевидне, що його відчувалося й бачилося, а до цього гості не жаліли щирої подяки і слів для СУА.

Дбайливо прибрана сцена, елеґантне вбрання виконавців (чорно-біле), молоді дівчата в народному вбранні, вдале виконання точок програми, програмка свята — усе це в поєднанні дало приємний ефект скромної культурної імпрези. Це справжній успіх, яким може радіти не лише Союз Українок, але вся наша стемфордська громада. Для Відділу СУА — це заохота до дальшої праці у співпраці з усіма членами місцевої громади.

Д-р Теодозія Савицька

ПРОВІДНІ ЧЛЕНИ УРЯДОВОЇ християнсько-демократичної німецької партії, тобто партії канцлера Гельмута Коля, виступили з гострою критикою 53-ох американських конгресменів і сенаторів, які натискають на президента Роналда Реґена, щоб він зрезиґнував зі свого первісного пляну відвідин німецького військового цвинтаря в Бітбурґу, тільки тому, що там поховані також 35 чи 40 військовиків з військ СС, які, до речі, належали до фронтових частин і не брали участи у злочинній діяльності Гестапо. В листі до сенатора Говарда Меценбавма лідер німецького парляменту Альфред Дреґґер пише, що відмова Р. Реґена від пляну відвідин цвинтаря була б чималою образою німецького народу і тих жертв серед військовиків, які фактично були противниками гітлерівської практики, але не мали іншого виходу і мусіли виконувати свою військову повинність. Крім 30 СС-ів на згаданому цвинтарі поховані понад 2,000 вояків Вермахту, які злочинами, у практичному значенні цього слова, не займалися.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ продовжує будувати і розміщувати викидні нуклеарних ракет середнього засягу СС-20, не зважаючи на заяву теперішнього генерального секретаря ЦК КПСС Михаїла Горбачова, що СССР припинив дальше розміщення ракет і готовий навіть до переговорів із З'єднаними Стейтами Америки в тій справі, якщо Уряд ЗСА накаже припинити розміщування американських ракет типу Першінґ-2 і крилатих в европейських країнах НАТО. Брита́нська газета „Сандей Таймс", повідомляючи про нові совєтські будови, каже, що заяви М. Горбачова нічим не різняться від заяв попередніх совєтських лідерів і міністра закордонних справ Андрея Громика, якого вже кілька разів переловили на Заході, що він говорить неправду. Покликуючись на інформації західньої розвідки газета пише, що під теперішню пору совєти будують 11 нових вистрілень, готуючись розмістити 99 нових ракет. Досі СССР розмістив 414 ракет типу СС-20, кожна з трьома нуклеарними головками.

21-го квітня 1985 р. упокоїлася у Бозі по довгій і тяжкій недузі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

СВ. П.

ОЛЕНА ГНОЄВА
з дому ПОНОМАРЕНКО

мед. сестра Армії УНР, нагороджена залізним хрестом Симона Петлюри та орденом за активну участь у Зимовому Поході 1921 р.

Народжена 24-го травня 1900 р. у с. Білоцерківка, Маріюпіль, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відслужаться в середу, 24-го квітня 1985 р. в Церкві-Пам'ятнику св. Андрія, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

ЗНАЙОМІ

Загальні збори Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку

У неділю, 3-го березня ц. р. відбулися у великій залі академії св. Юра в Ню Йорку з участю 508 осіб, управнених до голосування та численних гостей Загальні збори членів першої найстаршої й тепер найбільшої української кредитівки на терені Америки — Української Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку.

Збори відкрив і ними проводив президент цієї кредитівки адв. Роман Гуглевич, вітаючи всіх присутніх, а зокрема Владику Василя Лостена, Отців — о. ігумена Патрикія Пащака, ЧСВВ, пароха церкви св. Юра, о. Ігумена митрофорного протоєрея Володимира Базилевського, настоятеля Катедри св. Володимира та о. протопресвітера Івана Ткачука, настоятеля церкви Всіх Святих у Ню Йорку, Ендрю Штайна, президента дільниці Менгаттан в Ню Йорку, інж. Дмитра Григорчука голову управи Централі Українських Кооператив в Америці, інж. Романа Раковського, члена основника й довголітнього управителя кредитівки в Ню Йорку, представників українських кредитівок у Пассейку, Йонкерсі та Джерзі Сіті, як також цілий ряд представників українських організацій, що загостили на ці збори.

Владика Василь провів молитву та виголосив слово привіту, висловивши признання проводові кредитівки в Ню Йорку за незвичайно гарні успіхи та закликаючи всіх громадян включитися у члени цієї кредитівки для власного добра та добра нашої Церкви й громади.

Потім привітав збори Ендрю Штайн, якого представив о. ігумен П. Пащак.

Після того предсідник зборів відчитав імена усіх членів кредитівки, що відійшли у вічність впродовж 1984 року, серед яких було й ім'я заслуженого члена-основника нашої кредитівки й довголітнього члена дирекції бл. п. Богдана Фостяка. Він згадав також бл. п. Михайла Головея, визначного українського кооператора, що відійшов у вічність на початку 1985 року. Всі присутні, вставши з місць, вшанували їхню пам'ять хвилиною мовчанки.

Секретар інж. Любомир Зелик відчитав протокол із попередніх загальних зборів, який присутні прийняли без будьяких поправок, чи доповнень.

Потім президент і Голова Ради Директорів адв. Роман Гуглевич, скарбник і управитель кредитівки д-р Іван Сєрант і референт інвестицій д-р Богдан Кекіш, а також голова Контрольної комісії Стєпан Качарай і голова Кредитового комітету інж. Осип Бурачок здали звіт про працю кредитівки впродовж 1984 року і її стан на кінець того ж року в порівнянні з попередними.

В першу чергу президент запізнав присутніх із особовим складом завідуючих органів кредитівки. Він подав, що Рада Директорів діяла впродовж 1984 року в такому складі: Роман Гуглевич — президент і голова Ради Директорів, Ярослав Оберишин — перший, і Іван Винник — другий віцепрезиденти, Іван Сєрант — скарбник і управитель кредитівки, Іван Флис — англомовний секретар і правний дорадник, Любомир Зелик — секретар української мови, Богдан Кекіш-референт інвестицій, Орест Глют — референт позичок, і Микола Ганущак — референт членства; у складі Контрольної комісії були: Степан Качарай, голова, й члени — Володимир Клоків, Володимир Копчинський, Надія Попель і Стефан Гурчак. Кредитовий комітет діяв у складі: Осипа Бурачка — як голови й Юрія Костіва і Гинипа Шевчука як члени.

На пост заступника управителя кредитівки був покликаний з-поза Ради Директорів Павло Дітепло. Крім того, у складі службовиків було затруднених 15 осіб на повний час і три особи на неповний час.

Ці звіти дали в доповнення до друкованого звіту, який був вручений усім присутнім, наглядний образ великого росту кредитівки впродовж 1984 року. Вона розрослася до того степеня, що стала поважною фінансовою установою для добра її членів і української громади. Вона здобула собі ім'я престижевої установи, а в урядових колах є зачислювана до найбільше стабільних кредитівок взагалі на терені Америки. Вона витримує конкуренцію з усякими американськими банками й щадницями й дає для своїх членів усі основні банкові услуги в багатьох ділянках ділянках на значно кориснійших умовинах, ніж інші американські банки чи щадниці. Її майно досягнуло на кінець 1984 року вартости 68 мільйонів долярів, на понад 40 мільйонів більшої у порівнянні з вартістю майна з-перед п'яти літ, та на більше ніж 11.5 мільйонів вищої від тієї, що була на на кінець 1983 року.

Наша кредитівка є частиною загально американського кооперативного руху, який в останніх десятиліттях здобува щораз більшу популярність серед американської спільноти та силу, а через те й вплив на американське законодавство в користь кредитових кооператив і їхніх членів. Важливою річчю було вміти використати умовини для розбудови наших кредитівок американське законодавство та умовини американського життя, хоч вони були не раз дуже складні й змінливі. І саме завдяки тому, що в проводі кредитівки в Ню Йорку були особи, що зуміли це зробити, вона росте й розвивається на добро її членів і цілої української громади.

Наша кредитівка є заразом громадською установою, що бере під увагу потреби нашої громади, нашого народу і його життя. Вона з року у рік виплачує десятки тисяч долярів на вдержання наших шкіл, наших молодечих, мистецьких, культурних й інших громадських установ і організацій, і цим уможливлює їхнє існування та їхню працю для добра нашої Церкви й народу. Вона є частиною також українського кооперативного руху, що його перещепили наші ідейні й досвідчені кооперативи з рідних земель на землю нашого нового поселення, та який змагає за розбудову такого важливого в житті кожного народу господарського сектора життя нашого народу.

Досягнення нашої кредитівки — це вислід спільного зусилля й праці її проводу, її службовиків, як і цілого загалу її членів. Усім належиться признання. Побажаним тільки є, щоб до цього гурту приєдналися інші члени нашої громади для власної користі й добра нашої спільноти.

Після звітів виступили наші Отці, а саме: о. ігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ, парох церкви св. Юра, та о. протопресвітер Іван Ткачук настоятель церкви Всіх Святих у Ню Йорку, які підкреслили позитиви в праці нашої кредитівки та закликали всіх включатися в її члени.

Велике признання нашій кредитівці, як найбільшій українській кредитівці на землях нашого нового поселення, висловив також представник Централі Українських Кооператив Америки інж. Дмитро Григорчук, голова Управи ЦУКА.

Опісля забирали голос у обговорюванні звітів панове: Качор, Крупка, Щербанюк, Мотиль, Малькут, д-р Ценко й д-р Лозинський.

Коли перший з них, п. Качор, просив докладніших пояснень деяких позицій із друкованого звіту, що й одержав від скарбника д-ра І. Сєранта, то всі інші дискутанти старалися підкреслити позитивні сторінки праці кредитівки, її проводу й службовиків.

Після цього на внесок голови Контрольної комісії Степана Качарая одноголосно уділено абсолюторію завідуючим органам кредитівки за 1984 рік.

Зчерги приступлено до вибору трьох членів Ради Директорів. Предсідник зборів адв. Р. Гуглевич подав до відома, що цього року вигасають каденції таких членів Ради Директорів: д-ра Івана Сєранта, Ярослава Оберишина та Івана Винника. Згідно з приписами статуту, він, як президент кредітівки, покликав окрему Номінаційну комісію у складі Христі Навроцької, як голови, д-р Юрія Волинця та д-р Ігоря Гурина, членів. Вони мають запропонувати на кожне звільнене місце по одному кандидатові на членів Ради Директорів на трьохлітню каденцію.

Христя Навроцька, голова Номінаційної комісії, запропонувала наступних кандидатів: д-ра Івана Сєранта Ярослава Оберишина та Івана Винника.

На запитання предсідника, чи хто-небудь із залі поставить інші внески, інших кандидатів на запропоновано. Тому предсідник зборів піддав кандидатів, запропонованих Номінаційною комісією, під голосування.

Одноголосно внесок прийнято. Предсідник зборів проголосив, що обраними членами Ради Директорів на наступну трьохлітню каденцію є: д-р Іван Сєрант, Ярослав Оберишин і Іван Винник.

Тому що ніхто більше не зголошувався до слова, предсідник зборів попросив о. протопресвітера Івана Ткачука провести кінцеву молитву; після цього він подякував усім за участь і закрив збори, запросивши усіх присутніх на перекуску до сусідньої залі.

Р. Г.

Учасники Загальних зборів „Самопомічі"

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ"

Для вигоди своїх читачів Адміністрація „Свободи" зміняє систему повідомлень про близький речинець вплати належности за передплату. Нові пригадки включають також заадресований до „Свободи" коверт, фотокопію якого поміщуємо.

Відтяти вздовж зазначеної лінії

$40.00
22.00
12.00

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"

Place stamp here

SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Після відчинення коверту, горішню частину слід виповнити, відтяти вздовж зазначеної лінії та з належною сумою вкласти до зворотного коверту та вислати до „Свободи".

Адміністрація „Свободи" має на меті цією удогідненою та більш коштовною системою осягнути кращу та скоршу обслугу читачів „Свободи". З огляду на це, просимо негайно висилати належність та **не чекати на другу пригадку.**

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ПИЛИП РЕВЕРА, член УНС Відд. 76-го ім. св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.Дж., помер 16-го січня 1985 року на 91-му році життя. Нар. 1893 року в Галичині. Членом УНС став 1930 року. Залишив у смутку сина Генрі з родиною та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся на цвинтарі Голлівуд в Юніон, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Юлія Демчук, секр.

ПЕРЛ ОЛЬШАК, член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд Сіті, Па., померла 16-го січня 1985 року на 82-му році життя. Нар. 6-го жовтня 1902 року в Піттсбургу, Па. Членом УНС стала 1944 року. Залишила у смутку восьмеро дітей: Гертруду, Марту, Френка, Андрія, Катерину, Цецилію, Марію Анну і Івана. Похорон відбувся на цвинтарі св. Івана в Койлсвіллі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Михайло Турко, секр.

ВАСИЛЬ ІВАНЮК, член УНС Відд. 321-го ім. свв. Петра і Павла в Фінікcвіллі, Па., помер 17-го січня 1985 року на 72-му році життя. Нар. 14-го січня 1913 року в Україні. Членом УНС став 1969 року. Залишив у смутку дружину Марію і сина Стефана, четверо внуків, 4-ох братів і дві сестри в Україні. Похорон відбувся 21-го січня 1985 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Фінікcвіллі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Димитро Чук, секр.

МИХАЙЛО ЛИЧАТИН, член УНС Відд. 65-го ім. св. Володимира в Елізабеті, Н.Дж., помер 17-го січня 1985 року на 80-му році життя. Нар. 1904 року в Елізабеті, Н.Дж. Членом УНС став 1937 року. Залишив у смутку дружину Марію, сина Василя, дочку Маріянну, двох братів і дві сестри. Похорон відбувся на цвинтарі Розгіла в Линден, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
А. Смит, секр.

СОФІЯ ІВОРСЬКА, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаго, Ілл., померла 17-го січня 1985 року на 69-му році життя. Нар. 9-го серпня 1915 року в Чикаго, Ілл. Членом УНС стала 1967 року. Залишила у смутку мужа Стенлі, дочку Маріянну, сина Василя з дружиною Джуді, внучку Сару, сестру Мері Сеслов, четверо внуків, племінників і племінниць. Похорон відбувся 21-го січня 1985 року на цвинтарі св. Миколая в Парк Ридж, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Василь Семків, секр.

КАРЛО АЛЛАН МАРТИН, член УНС Відд. 119-го С-ва Пресвятої Діви Марії в Кемпбеллі, Огайо, помер 18-го січня 1985 року на 28-му році життя. Нар. 13-го серпня 1956 року в Янгставні, Огайо. Членом УНС став 1965 року. Залишив у смутку матір Стефанію. Похорон відбувся 23-го січня 1985 року на цвинтарі Кальварії в Янгставні, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ВОЛОДИМИР КУЛИК, член УНС Відд. 49-го Б-ва св. Арх. Михаїла в Торонто, Онт., помер 19-го січня 1985 року на 74-му році життя. Нар 1910 року в Стечниківцях, Західня Україна. Членом УНС став 1966 року. Залишив у смутку дружину Марію, синів Василя і Володимира, дочок Джойсі і Лі з родинами та 10 внуків. Похорон відбувся 23-го січня 1985 року на цвинтарі Квінс Лови в Гринсбі, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ІВАН КОЦЮБКО, член УНС Відд. 423-го ім. Е. Коновальця в Чикаго, Ілл., помер 31-го січня 1985 року на 85-му році життя. Нар. 1900 року в Україні. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку кузинку Надю Пачковську. Похорон відбувся на цвинтарі в Елмвуд Парк, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Я. Берестянський, секр.

ТАТЯНА МАТУРНЯК, член УНС Відд. 150-го ім. М. Грушевського в Піттсфілді, Масс. померла 7-го січня 1985 року на 92-му році життя. Нар. 12-го лютого 1890 року в Україні. Залишила у смутку дітей Єлисавету, Павлину, Михайла, Василя і Теодора. Похорон відбувся 10-го січня 1985 року на цвинтарі св. Духа в Ветлі, Масс.

Вічна Їй Пам'ять!
Володимир Гуска, секр.

АННА ХАНЕНЧУК, член УНС Відд. 293-го ім. св. Миколая в Обирн, Н.Й., померла 7-го січня 1985 року на 80-му році життя. Нар. 9-го червня 1904 року в Ню Джерзі. Членом УНС стала 1951 року. Залишила у смутку сина Михайла. Похорон відбувся 10-го січня 1985 року на цвинтарі Іст Ридж Лови у Клифтоні, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Управа.

ГІЛЯРІЙ САВУЩАК, член УНС Відд. 293-го в Брукляні, Н. Й., помер 10-го січня 1985 року на 82-му році життя. Нар. 3-го березня 1902 року в селі Золота Слобода, Бережани, Україна. Залишив у смутку дружину Марію, дочку Оксану і двох внуків. Похорон відбувся 14-го січня 1985 року на цвинтарі Маунт Олівет в Брукліні, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Роман Форостина, секр.